

ТРИ ЦЕНТИ. РІК XXXIV. Ч. 124. Джерси Сіті, Н. Дж., субота, 29. мая, 1926.

VOL. XXXIV. No. 124. Jersey City, N. J., Saturday, May 29, 1926. THREE CENTS

КОНГРЕСМЕНИ ДОМАГАЮТЬСЯ ЩЕ ДАЛЬШОГО ЗАОСТРЕННЯ ПРОГИБІЦІ

ВАШИНГТОН, 28. мая. — Не можуть видно добитися заострення прогібційного закону через сенат, прихильники прогібції владари ніг на палату посіла, де підчас нинішньої дебати немаде число конгресменів домагаюся скріплення виконування закону Волдстада.

Межі інчим поставлено там внесенне та горячо його пірано, щоби до виконування прогібційного закону затягнути бувших жовітра федеральної армії та фльоти. Постановлено теж внесення за заостренням кар на бутлегство.

В сенаті тимчасом ішла далі дебата за приказ президента Куланджа, яка деполя переміяла сенат у справішній зрярок.

ГОРЯЧКОВИЙ СТРАХ ЧИ ПОДШІННА ПРОВОКАЦІЯ?

ПАСЕРИК, Нью Джерзі, 27. мая. — Перший раз від початку страйки в ткаляних фабриках заговорили нині страйкаломи. Якісь Френк Пурпурі, котрий підчас страйки працює в фабрика Форстмана і Гуфмана, зголосив нині рано на поліцію й заявив, що раневий його розбузданий собака, стережучи його домо. Розбузданий, він побачив колом домо двух мушн. Думачи, що се страйкарі, він вивня рушницю і став до них стріляти. Оба незнакоми сейчас влідали, але один з них видно впап на хвилю, ранений кулюю.

Поліція оглянула лім Пурпурі й каже, що вона найшла в його вилучену бомбу. Вона шукає тепер за двома мушнями, з котрих один має бути ранений.

Зрештою цілий день проминує в страйковім окрузі спокійно. Як звичайне відбулася зборя, на котрих страйкові організатори закликали робітників вдержати в боротьбі.

КУШНІРСЬКІ СТРАЙКАРИ ЗНОВА ВІДКИДАЮТЬ ПРЕДЛОЖЕННЯ УМОВИ.

НЮ ЙОРК, 28. мая. — Зборя кушнірських робітничих юній знова відкинула повні пропозиції, зроблені їм підприємцями. Властеліт кажуць, що вони жертували 44-годинний тиждень під певними умовами. Торговці футрами вже вдали заяву, з котрої виходить, що досі вони держалися до боротьби нестрійно, а від тепер вони стають по старому підприємству.

ПОЖАР У КОПАЛІНІ.

СКРЕНТОН, П. А., 27. мая. — Коло години 8. рано займалася в копалні Мавент Лукват, належачої до Темпер Ковл Ко, підземна штопа; положена на глибині 300 стп під землею. Полонь поширилася так скоро, що 69 робітників, працюючих якої півтора милі від штофи, наїшлися в мить влітати від поверхні землі. До того воздушні машини, які помпують воздух у купальню, згоріли, що вони своїм протгом роздувають огонь до страшний сили, а кромі свого навіють на робітників роспалений та насичений димом воздух так, що вони скоро погинуть.

Се все будило сталося, якби не велика притомність ума та скоре думанне копальничого формана Томаса Гіслопа, який запобіг нещастю, виставивши з дошок і каменя стіну, яка відернула воздушну струю від огню й робітників. В сей спосіб він уратував життя і собі й 69 майнерам, захопленим у копальні.

МЕКСИКАНСЬКІ БАНДИТИ ПОЛОНЮЮТЬ АМЕРИКАНЦІВ.

МЕКСИКО, 27. мая. — Американський амбасадор предложив мексиканському уряду домагає, щоби він ульиня двох американців, яких відловили мексиканські бандити, щоби добитися від родин полонених високого викупу. Вейк Американиця у руках рйких мексиканських розбійничих банд має тепер бути в.

БАПТИСТСЬКА ЦЕРКВА ПЕРЕД РОЗКОЛОМ.

ВАШИНГТОН, 27. мая. — Делегати баптистської церкви північних штатів наїшли себе так поважні різниці в релігійних поглядах, що вони вже почали зовсім серйозно застановлятися над розколом церкви на модерністич і фундаменталістич. Рух за розколом панує серед обох крил цієї церкви, бо кожне сподіється, що по розділі всі церкви розділяться також другі протестантські церкви, а влітак всі модерністич об'єднуються в спільну церкву модерністичну, а всі фундаменталістич в одну церкву фундаменталістичну.

ВІДКРИТТЯ ВЕЛИКИХ ПОКЛАДІВ ПОТАШУ.

СИНСІНАТІ, Огайо, 27. мая. — Урядові інженери, які розслідують недавно відкриті поклади поташу в Тексасі, ствердили, що поклади розстаються на 60 тисяч квадратних миль та що вони остаточно ульняють Америку від потреби спровадити поташ з заграїнці. Поклади виглядають як білий пісок та мають від 500 до півтора тисячі стп густоти. Уряд має незвідно починати їх експлуатацію.

(Поташ незвичайно важкий товар для влітництва й земного промислу. Досі його добувано найбільше в Німеччині. Великі його поклади наїдено коло Кауша в Галіччині. Американський промисел був під тим зглаголом залежний від Німеччини. Американці здавна шукали за великими покладами, щоби залякати їх від залежності від Німеччини).

ЗАПОВІДАЄ ЗБЛИЖЕННЄ МЕЖИ АМЕРИКОЮ А БРИТАНІЄЮ.

НЮ ЙОРК, 27. мая. — Джеймс Едлер, комішнер Австралії при американському уряді, заявив тут на банкеті в його честь, що злученні Держави й Англія, як два краї, що живають тої самої мови, поживають але не відібно хитлясь, до невного рода «лігі пріязи», яка колись може наїти висіла в певного рода політичній спіці.

САМОВИВСТВО НА МОРИЮ.

НЮ ЙОРК, 25. мая. — Капітан англійського корабля О. Лимника, що заїхав сюди нині, повідомив уряд, що з покладу цього корабля вискочила на Атлантичському океані литовська горожанка Т. Рехенцін. Сталося се на очах боато подорожних. Корабель зараз завернувся, але заким спущено лодку, тіло потонуло. Дочка, котра іхала з нею, подала за причину розсудливого кроку журу матери за сином, якого вона лишила хорого в Литві.

СУДДА НЕ ХОЧЕ РІШАТИ ПРО УМОВИ ШТАН УБИНИКА.

ШІКАГО, 25. мая. — Сейтовий суд Бродерс не захотів рішати питання умового здоровья Ракета Скотта, якого влада присяжних судів признала винуватим убийства Джосефа Мерера, студента антикварства на одному місці колегіуму університету. Коли оборона пиянула сумнів про умове здоровья обжалованого, суддя казав покликати лаву присяжних судів, щоби вони вирішили справу. Суд теж не вивиня кількох знаток психіатри (науки про нездорові умови внища), щоби вони без заплати розсудили обжалованого.

ПРЕЗИТЕРИНИ ВИДАЛИ ДЕСЯТЬ МІЛІОНІВ.

На протязі минулого року президенти церкви в Злучених Державах видала на річні цілі близько 10 міліонів долларів. У фінансовому звіті керування, що має бути предложений на її загальних зборах в Балтимор 27. мая, зазначено між иншим слідуєчі вилатки: На місці в чужоземних країнах — \$4,773,952; на домашній місці — \$3,622,550; на парохіяльній школи — \$898,593; на допомогу духовникам — \$537,130.

Шляхом добровільних датків церква збрала на протязі року \$6,857,840.

ЗАБОРНЯЮТЬ ДІТЯМ КУРЕННЯ.

В Римі введено в життя закон, яким усім дітям ниче 15 років життя забороняється підкаро курити. Цей закон не буде переведений в усьй Аталії, так же само забороняється всім ученикам в якюварчій інституції пияти, торкочу і вино. Дітям ниче 18 року життя забороняється праця в коринках, а дітям ниче 15 року життя заборонений вступ до кінотеатра.

ПОВІДОМЛЕННЯ

З ПРИВООУ УРЯДОВОГО СВЯТА ПРИКРАШУВАННЯ ГРОБІВ, СВОБОДА В ПОНЕДІЛОК ДНЯ 31. МАЯ, НЕ ПОЯВИТЬСЯ.

ЧИСЛО БЕЗРОБІТНИХ НА ЗАХІДНІЙ УКРАЇНІ.

Скільки є безробітних на Зах. Україні, можна бачити по тому, що тільки в одному уряді праці у Львові є рестровано 5.510 чоловік. Велике число безробітних є цілком неперевірено, а сільських робітників уряді праці також не реструють. Допомогу побирає у Львові тільки 1.278 безробітних. До того ж допомогу зовсім неустрачаю. В дробовицькому уряді праці рестровано 5.256 безробітних, з того 1.562 метальці і 1.100 гірників. Допомогу одержує лише 887 безробітних. В уряді праці в Перемішті рестровано 2.860 безробітних, а допомогою виплачується 484-ом. Це тільки у львівському воєвдстві. Але не краще таке і в інших воєвдствах Зах. України. Населення північних українських земель утказе маво до УСРР. Втікають одніми і більшими партіями і таті сін дубинського повіту лезрешило про кітй березня ч. р. ралійський кордон аж 47 днів переважно сели з сімєю і ролюю. З озстрельного повіту перешлю на днх 3-ох учнів учительського семінара, 2-ох гімназистів і багато селян. Те саме голюється також з інших повітів. Всі газети польської української повідомляють, що тяга населення до УСРР страши. На багато родин покинули Україну своє майно, щоби тільки вивратися з того пекла, яке у урядів на Волині польський уряд. Щоби запобігти тому скандалові для польської держави, бо до УСРР втікає також багато польських родин, польська преса ширить вістки, що тіх, які переходять радянський кордон, радянська погранична сторожа саджає до тюрми, а опися старших висилає в Туркестан, поза Урал і дальше, а молодих зачисляють в «іностранний легіон», що мавби складалися переважно з Галіччині і поповнюватися з утікачів з Польщі.

ФРАНЦУЗИ ПОГАНЯЮТ ГРОБИ АМЕРИКАНЦІВ.

Севатор Рід з Пенсильвені зложив заяву, яка викликала велике здивування. Він виступив проти дальшого будовання пам'ятників американським жоиваням у Франції на засіданні комісії Сенату для військових справ. Своє становище аргументує тим, що майже всі пам'ятники погібшум у Франції американських жоиванів покриті тепер поганими проклятиями і малюнками. Будованне нових пам'ятників, як шпр. для Нїрві, що погібли у Франції в рядах американської армії, уважає се погіршенням, бо се ще погіршає і так напружені відносини між обома народами.

ДО БІОГРАФІ ЗАВОЙОВНИКІВ СХ. ГАЛІЧЧИНИ.

Недавно появилася в польській пресі великі інтереси ревенції про двоох добре відомих нам військових достоянників, польських генералів Галера і Розвалдовського, а саме в звязку з якимись плідоріччям до двох днів для польської армії. Обох тих патріотичних завоювників нашої батьківщини обичувачено приллодо, що вони заклали окреме торговельне підприємство для армійського постачання, точніше кажучи: для основного опорожнювання польської державної каси. Спекуляції чесного генеральського товариства полягали в тім, що за побрание на кредит у Франції військово зняряддя казало собі солено платити, очевидно, готівкою, а влітак справу своїх французських зобовязань полішало до вирівнання польською скарбови. Польський скарб мовчав і платив, мовчав і пані ширити, мовчав цілий варшавський уряд, не бажаючи, «компромітувати» своїх великих «героїв», і було мовчало всі до глобової дошки, коли б скруте фінансове положення Польщі не привневоило державою переглянути уважніше державні рахунки... Справа вийшла на верх і польські власті хоч-не-хоч виледегували окрему провірочну комісію, яка на днх два дав звіт, піддержуючий усі прилодні звідки. Генерал Галера і Розвалдовський покласти мають як пристало на таких великих зродів, не передує звичайний суд, а перед суд «чести», щоби ім нічого злого не сталося. Такий суд в найіршоу для них випадку позбавить їх «чести», тобто того, чого в них взагалі ніколи не було. — Для повнішої характеристики згадаємо генералі слазгадати, що вони деле перду оголошенням комісійного звіту явилися на спеціальній авенції у президента Польщі, предложаючи йому обширний меморіал про розвал і деморалізацію в польській армії...

ЧЕХІЗАЦІЯ ПОКОЛИ.

Дня 1. травня зачалася в Ужгороді і Мункачеві тримісичні курси для учителів Чехії, що мають обняти посади на Підкарпатській Україні. У звязку з тим шкільні власті хочуть кидити заміни латинському букварю. Чеський шкільний «дигітар» пан Свойша з нагоди курсів заявив, що кидання на курсів мусить зникнути. Учителів Українців, що мають вже чеське горожанство, переносить на Моравію, а чеських учителів з Моравії переносить на Підкарпатську Україну.

ПЕРША ПОЛЬСЬКА РАДІО-БРЕХНЯ.

Дня 18. квітня одержано в Варшаві першу польську надячку радіостанцію. При тіх вогоді граф Спіншійський виготовив до початку політичній промови — похвалу в дїянійській та французській мовах, — в якій заявив про морову і демократичну політику польського уряду. Це перша польська брехня, зроблена по світу при допомозі свогоого власного радя.

ПАДЕРЕВСЬКІ СТАВ КАНДИДАТОМ НА ПРЕЗИДЕНТА ПОЛЬЩІ

ВАРШАВА, 27. мая. — Праві партії вибрали на своїх нарадах в Познані грох кандидатів на президента Польщі: М. Тромпшійського, президента сенату; генерала Юсифа Галера і Ігнаці Падеревського, відомого паяіста і бывшего премьера Польщі.

Падеревський виход до Європи з Америки сейчас, як тільки розслася вістка про державний замах Падуского. В правих колах Польщі запевняють, що перед самими виборами зложиться всі праї що до того, щоби Падеревський був з їх боку одним кандидатом на президента.

Ліві партії певні знова того, що Падуский буде вибраний президентом, бо праї будуть розбиті.

АГЕШТУЮТЬ ГЕНЕРАЛІВ.

ВАРШАВА, 27. мая. — Генерали Розвалдовського, Загурского і Ловіншійського, які провадили військами правительством проти Падуского, арештовано сьогодні вночі і поставлено під воєнний суд.

В ГАЛІЧЧИНІ ЗАВОРУШЕННЯ.

БЕРЛІН, 27. мая. — Пожики в Галіччині нездоволені з кандидатури Падуского на президента і диктатора Польщі. В звязку з тим повстали в краю заворушення. У Львові, Перемішлі й Кракові мали оголосити стан облози.

АБД-ЕЛЬ-КРИМ В РУКАХ ФРАНЦУЗІВ.

ФЕЗ, 27. мая. — Над раном, коли склалося сонце, заїгнала здалека висока постать Абд-ель-Крима, що наближалася до глобової дошки французьких позовів. Франуські жоивані пхалися зі всіх сторін, щоби хоч оком кинути на того, що через тільки літ був їх пострадом.

А лице Абд-ель-Крима було спокійне і без виразу. Приняв свою катастрофу, як описує американський кореспондент, зі спокою схладного фаталіста, який переконаний, що така була свідка воля Аллага.

ПОДИКТУЮТЬ МИР РИФАМ.

ФЕЗ, 27. мая. — Супроти того, що війна з Рифами скінчена та що Рифа прогнали, виготують Французі разом з Ф. паніями уселля мира і заклянуть Абд-ель-Крима, щоби ті улявія прийняв та платився договір. Будуть поступати з Рифами так, як з Німеччиною в верзальським договорі по скінченню світової війни.

БІРД ПРИБУВ ДО АНГЛІИ.

ГРЕВЕЗЕНД, 27. мая. — Лайтанг Бірда, що перший долетів аеропланом до північного бігуна, прибув сюда о 10 год. вночі і мимо пілної пори мусів давати інтервю кореспондентам, які очікали його призду.

Бірда заявив, що кружув над північним бігуном через 14 мінут а орієнтувався при допомозі соняшного компасу. Це пришло йому легкю, бо був соняшний день.

Бірда подав, що він ніколи не сумнівався що до того, чи Пірі літєно дістат до північного бігуна, а тепер сам переконався, що сподіється, які поробив Пірі, були правдями та що він мусів бути на північній бігуні.

СКІДАЮТЬ МЕВОРА МІСТА ЗА ЗВ'ЯЗКУ З МОНАРХІСТАМИ.

БЕРЛІН, 27. мая. — На засіданні мейєрської ради міського міста Лібуку влімавлено ар. Найкращим, мейєрським міст в отому довіре за те, що він держив в монархістичній ульнячій перами, які хочуть повалити республіканський правительств.

Друге голосування відбулося 2 червня. Коли мейєр у за другим разом не діставе вотум довіри, буде змушений пісїти статута вільного міста з свого уряду уступити.

ВУГЛЕВИЙ СТРАКП ДАТЬСЯ АНГЛІ ДОБРЕ В ЗНАКИ.

ЛОНДОН, 27. мая. — Правительство змушене звязтис до остржих способів, щоби запобігти катастрофі, яку викликує вулканію вулкану дже зменшено. Через два дні в тиждині не буде можна купувати вугля, яке в так буде можна дістати тільки за спеціальним квитком, який встановляють локальні уряди.

Всюди заведено як найбільшю обачністю з вуглем, електрикою і світлом. Між иншим не вліно вживати світла для авертаментів.

Стракп триває до сього часу 27 днів, а може потягнати ще й місяці. Вардєл, член екзекютивного комітету федерації майнерів, голює нові пропозиції в справі закінчення страйки, по доючи, щоби майнерам обняти 8% з платні, а правительств щоби зголюється на дати субсидій в звітні 6,000,000 фунтів стерлінгів. Заки ті субсидії вичерпаються, буде можна знайти інший вихід з цього конфлікту.

ФРАНЦІ ПІДКОПИТЬСЯ ФРАНЦУЗСЬКІМ ФРАНЦУЗСЬКОМУ ПАРУЖУ.

ПАРУЖ, 27. мая. — На протязі тижня французський франк піднявся в 20%. Це викликала в Франції того года добрий настрій, що всі певні його, що сенат і парламент переведуть ратифікацію договору з справі платити довгі франки. Франція посліає тепер 80,000,000 паперових франків, або 13 біліонів золотих франків. Та сума не покриває се того, що споживає індустрія і тому треба брати раз-у-раз до друку нових паперових франків. Це є тепер та важна проблема, яку ще Франція мусить розвзати.

Користуйтеся в нагоді! Користуйтеся в нагоді! ТЕПЕР БЕЗ ВСТУПНОЇ ОПЛАТИ ПРИЙМАЄСЯ ДО УКРАЇНСЬКОГО НАРОДНОГО СОЮЗУ ВСТУПАЙТЕ СЕИЧО ВСТУПАЙТЕ СЕИЧО

"СВОБОДА" (LIBERTY)
FOUNDED 1893
Ukrainian newspaper published daily except Sundays and holidays
at 88 Grand Street, Jersey City, N. J.
Owned by the Ukrainian National Association, Inc.
Edited by Editorial Committee.

Entered as Second Class Mail Matter at the Post Office of Jersey City, N. J. on March 30, 1914, under the Act of March 8, 1879.
Acceptance for mailing at special rate of postage provided for in Section 1103 of the Act of October 3, 1917, authorized July 31, 1918.

SUBSCRIPTION RATES:		ПЕРЕПЛАТИ:	
Three cents a copy.		Подписное число три цента.	
One year \$ 7.00	На рік \$ 7.00	Foreign and Jersey City Rates:	На рік \$ 10.00
Six months 3.75	На пів року 3.75	One year \$ 10.00	На рік \$ 10.00
Three months 2.00	На три місяці 2.00	Six months 5.00	На пів року 5.00
		Three months 2.75	На три місяці 2.75

Foreign and Jersey City Rates:
One year \$ 10.00
Six months 5.00
Three months 2.75

За кордоном редакція не відповідає.
Телефон "Свобода": 498 Montgomery, Тех. У. Н. Союз: 1838 Montgomery,
3 Канади належить викласти гроші лише на т. в. Foreign Money Order.
Адреса: "СВОБОДА", P. O. BOX 346, JERSEY CITY, N. J.

ЮЗЕФ ПІСУДСКІ.

Телеграми принесли відомості про державний переворот у Польщі під проводом Писудського. З свого привкуло польський нарис про Писудського і його роль в відбуванні польської війни та в завоюванні українських земель.

Польщі та в завоюванні українських земель. Тимчасом Писудський, під проводом якого відбувся державний переворот у Польщі, який мав Писудський, і концепція відбудовування Польщі в інтересі центральної держави, як проводили ці держави, відбувся конфлікт, наслідком якого Писудський, оминяючи інтервенцію в німецькій, приїхав в Магдебург.

Важкі польські легіони, які були підлеглими польській державі, де кожда з воюючих сторін проголосила відбудовування Польщі своєю справою, не вважали вірністю центральної держави і частіше протестували проти її політики. Між ними згадати треба про протест польських легіонів проти Брестського миру між центральними державами й Україною, звернений проти того, що Українці приїхали й північно-західні українські землі (Волинь, Холмщина, Підлясьє, Полісся), на які мала айти Польща. Часть польських легіонів під проводом команданта Галлера навіть збунтувалася проти австро-угорської армії і перешла на українську територію, звідки вона відступила до Франції. Там переорганізувалися в вершути в 1919 р. до Галичини, ріднаком польсько-українській війні в користь Польщі.

ська армія не була ще добре організована і українська армія мала над нею перевагу, польська дипломатія старалася довести до того, щоб Мірною Конференція заборолила Українцям воювати проти Польщі. В лютому 1919 р. приїхав до Львова антантська комісія під проводом французького генерала Бертелемі (т. зв. комісія Бертелемі), щоб вести переговори про перемир'я між польською й українською арміями, а вважати подієвими Українцями перемир'я в інтересі Польщі. В жовтні 1919 р. переговори про перемир'я велися в Парижі.

Власне в квітні Падеревський в Парижі обіцяв, що коли українська армія не буде наступати, то польська також не стане на своїх позиціях, та що Польща згодиться на таке перемир'я, яке признає відповідним Мірною Конференція. З сими відходами Падеревський в Парижі до Варшави.

Тимчасом Писудський, підготувавши себе потрібне до офізії, розпочав відомий Великий наступ. Коли Падеревський у своїй заявці про відновлення в Парижі, підписав буря. Як можна так вважати? Тоді Писудський заявив, що все те — дрібниця! В Парижі треба сказати, що се Українці розпочали наступ, а Польща тільки примушена боронитися. І справді через деякий час появилася в париських часописах відомість, що на запитання Мірної Конференції, чому Польща веде наступ в Галичці, Писудський відповів, що наступ почали Українці, а Польня веде тільки протиступує у своїй обороні.

Вачучи свою перевагу над українською армією, Польща не згодилася на перемир'я, передложивши Мірною Конференції в Парижі, тільки повеління наступу далі, аж завоювала цілу Галичину.

Так само в 1919 р. польська армія зайняла часті території Української Народньої Республіки (т. зв. північно-західні українські землі), а також часті земель білоруських і литовських в Вильно.

Для дальшого розширення й забезпечення східних границь Писудський з початком 1920 р. ринувся на війну проти Радянської Республіки. Очевидно, треба було чимсь прикрити цей непільський похід на свої польські землі. Писудський включав умову з Головним Отаманом Петлюрою як представником влад Української Народньої Республіки і польської війська йти на Україну як союзники Петлюри проти радянської республіки.

Писудський і Петлюра дійшли до Києва, потім їх війська мусили уступити і з Києва і з Вильно аж під Варшаву, потім вони мусили уступити радянській війсьці — аж в жовтні 1920 заключено перемир'я, а після в жовтні 1921 р. в київській радянській мир мир між Польщею й Радянською Республікою.

Польща своє обіцяла: на основі рижського миру дала великі простори українським і білоруським землям. Зокрема українські землі дала в таких розмірах, в яких відступали їх тільки також доміж Писудський і Петлюрою.

Останіми своїм, Польща зробила Петлюру і в російській договорі виразно обов'язалася визнати Українську Соціалістичну Республіку й підняти ніколи ніщою Української держави.

Колі в вересні 1920 р. вийшли до Варшави радянські війська, які вступили в Польщу, Польща почала новий похід на Вильно, в справу ввійшла Союз Націй і під його патронатом було заключено польсько-литовське перемир'я.

Примусивши уступити перед авторитетом Союзу Націй, Писудський порадив собі іншаке. Один з польських генералів,

супроти українського населення. Таким чином, за печатки такої української держави, яку передавав договір Писудського з Петлюрою, Польща з одного боку була би забезпечена від Москвинців; з другого, могла спокійно поводити українські землі в своїх границях, Ясна річ, що така українська держава була би просто ідеально вигідною для Польщі, — не те, що велика Україна, з якою мусила би помиритися в кінці Московщина і яка шмахає на її північній владі, а би давала владу українським землям під Польщу, б'є те, що теперішній Радянський Союз, який безперестанно загрожують Польщі. Тому можна допустити, що Писудський справді думав помігти Петлюрі.

Але коли показалося, що Польщі вигідніше зрадити Петлюру, вона се зробила.

А що до перемир'я теперішньої Польщі в федерацію національних держав, — то нехай говорять отсі факти.

Писудський, а потім Желіговський йшли походом на Вильно під гаслом автономії. Але потім схилювали в Вильні такий об'єкт, який сам зряв всякої окремості.

Про Волинь говорено, що Польща згодилася на це перемир'я, а потім Желіговський йшли походом на Вильно під гаслом автономії. Але потім схилювали в Вильні такий об'єкт, який сам зряв всякої окремості.

Про Волинь говорено, що Польща згодилася на це перемир'я, а потім Желіговський йшли походом на Вильно під гаслом автономії. Але потім схилювали в Вильні такий об'єкт, який сам зряв всякої окремості.

ПРИЯТЕЛІ ПРО ПРИЯТЕЛІВ

Відома річ, що Французі найбільш і всіх зацікавлені в Польщі. Це ще не значить, що й між Французами нема зрозумілих людях, які не добачували в Польщі тих глиняних відлигань, на яких побудовано великопольське будівництво. Такі люди є. Вони й протестували проти польських тиранів, але голоси ті спорадичні, а що більше, не мають ніякого впливового впливу. Вони не змінюють ні відносини в самій Польщі ні до французької політики, яка все ще обороняє відносини аспірації на польську великодержавність. Ома тільки в тім є додаток, що чим далі тим більше телеграфічних голосів, що остерігають Францію перед Польщею. І в кінці, що сентимент французького народу, а з ним і політика Франції буд змушена врешті-решт відвернутися від Польщі. І то не з ненависті до Польщі, а тому, щоб се ратувати та щоб через Польщу не датися втягнути в нову воєну авантюру, яка може бути катастрофою не тільки для самої Польщі, але і заразом і для Франції.

А що до того йже, видно вже з того, що говорить французький старшина, що був через кілька літ інструктором в польській армії, який жив в Польщі і мав змогу обертається у всіх колах та планувати політику польського уряду, внутрішнє положення Польщі, її національний склад та настрої населення. Все те бачив і описав гр. Олівер Дегейо в своїх безперестанно національних споминах, які раз за раз своєю безпристрасністю заслужують на особливу увагу. Той старшина лише між иншим так на тему французько-польських взаємин: "Якщо не хочемо приврати наших симпатій до польського народу, який багато літа пережив в минулому, то мусимо багато стерігтися, щоб не зв'язувати з ним надто тісніми зв'язками, бо в такому випадку ризикуюмо добром Франції: зв'язки Польщі можемо опинитися посеред жвавлівої боротьби, яка може нас дуже дорого коштувати. Не своїми симпатіями до Польщі, але постійною зліжкою про добро Франції — повинні ми оцінювати ситуацію. Треба мати відвагу гаянути в одній ситуації: не пора критикувати, що польський будинок тріщить уже дуже помітно. Дай Боже, щоб я помилувався, але я побоююся, що за кілька літ перетне короткометраже існування польської держави четвертий, уже остатовний розбір Польщі."

Те своє жвавліве закінчення основу автор на тім, що сам бачив в Польщі як і на тім нещадній верзальській концепції, що побудувала велику Польщу і до побудувала коштом двох хвильових знесиленних великанів, а то Росії і Німеччині, які на наших очах приходять до сил і які з тим шкідком не криються, що в відповідний часі за ними загарабаними землями упинуться.

А навіть як би вони не упоминалися, то самі національні меншости розсають Польщу, з кої не розсають, то не дадуть її сконколадувати і зброят з неї другий Балкан.

Так думає і так говорить той, що жив в Польщі і приглядався її власними очима. Говорить людина, що служила в польській армії і є приятелем Польщі і яка, що шкідком природно, є ще більшим приятелем свого власного народу.

Писудський. Писудський є тільки першою фазою того, що вже предбачив наслідки французький офіцер, який політично ні задержався до того першою фазою хаосу прийдуть другі і будуть наступати одна до другої так довго, коли не приїде до четвертого і як каже гр. Дегейо, остатовний розбір Польщі.

БАТЬКО БОЛЬШЕВИЗМУ

Большевицькі органи звідомляють, що большевицький уряд постановив виставити пам'ятник Стені Разіну, московському козакові, котрий яких триста літ тому назад підняв був московських хлопів проти панів. Він розвів страшені й кроваве повстання над рікою Волгою, яке однак було розбите й кровавою рукою задушено. Самий Разін погіб від смертної кари в Москві.

В сьому рідшемо є кілька моментів, які варто підкреслити. Напердє се справді насує до московського большевизму ставити пам'ятник Стені Разіну, бо власне московський большевизм має те спільне з повстанням Разіна, що як Разін так і Ленін виходили з той самої засади: "Розбий рабівників!" Один і другий уживали своєю головною засадою нищити те, що є владарством патріархальним чи новим на другий план. Можна навіть сказати, що вчений Ленін докладає лише те, що почав свій темний неграмотний клас Рабівників, який мав владу, що Ленін мав науку, якої не мав Разін, мусили набити дади Леніна та його прихильників, щоб вони повставили до справи перевороту розумніше, як ставився Разін. Та видно й в ученю Леніна нехватка до старого задуму, який се, то Ленін чи хтось з його покілників признає чесно й отверто перед цілим світом, що диким нищенням старе не будувати нічого нового, та що шасте людем не приїде від жорстокіх розправ з давними гнобителями, бо самі руйнують визволителі стають ще більше жорстокими угнітателями, як були старі. Мирний переворот варта більше, як війна. Ложка-поступу й еволюції, як бочка кровавої революції.

На шасте для світа, часе признавати, але большевицькі зав'язки до московської большевицької революції побачив велику лепіотію навіть без того, щоб большевицьки сю науку творили.

Вважаючи Росію ворогом Польщі, вважали вони для боротьби з нею добрим способом, як тільки ведеуть до цієї. Так підчас революції в січні 1906-7 р. польська соціалістична партія зорганізувала партійні бойвки, які мали за ціль посягнутися терором, нападат на державні установи, забирати державні гроші на партійні потреби і т. д. Організатором сь акцій був Писудський.

Власне тепер відбувається у Львові процес проти членів української боевої організації обиваєних між ин. за напад на польську державу почути і конфіскації польських державних грошей. Писудський вже був президентом польської республіки і — коли йому теперішній час уся усядасться — буде ним знов в той часі, коли президенти польської республіки може доведеться затверджувати смертний присуд на членів української боевої організації. А тому двацять років він був дуже такою самою акцією проти Росії. Так обиваєні в львівських проці можуть поклинкатися на нього як на духового батька той боротьби, за яку їх судять.

Останні роки' пере світовою війною Писудський займався вивченням воєної науки й буловою військової організації польської молоді в Галичці, щоб вона могла виступити як польська збройна сила проти Росії на випадок війни, в яку була би втягнена Росія.

Колі-бо не була вибуха світова війна, Писудський — міг померти "фантасмом", який мріяв про повстання. Світова війна дала йому нагоду перевести свої мрії в діло.

"Богато є поклинках, але мало вибраних" — говорить сь. Писько. Так само богато є таких, що мріють про великі діла, але мало таких, що мають в собі ту "іскру Боже", щоб велике діло сповнитися. Світова війна показала, що Писудський був не тільки людиною великої мрії, але також великого діла.

Зараз в початку світової війни він з невеликим польським легіоном виступав по боці Австро-Угорщини й Німеччині проти Росії. Не була се очевидною воєнна сила, яка могла зважитися в такій величезній війні — був се радше символічний похід, що Польща бачила в ньому зав'язку до боротьби за здобуття незалежності. Не були тут оцінювати всієї прихильності і неприхильності обиваєних, які вивалили на польську політику підчас війни і зокрема на дальший розвиток польських легіонів. Виступав зазначити, що вони росіє і з ними-рід Писудський може навіть більше: тому вони росіє і як ідея й воєнна сила, що Писудський був людиною великої мрії і великого діла.

Та приїшов час, коли Писудський не мів більше мріятися за окупаційною політикою центральної держави у Польській Коронаві. Між компетенцією відновлення Польщі згідно Росії, яку мав Писудський, і концепцією відбудовування Польщі в інтересі центральної держави, як проводили ці держави, відбувся конфлікт, наслідком якого Писудський, оминяючи інтервенцію в німецькій, приїхав в Магдебург.

Важкі польські легіони, які були підлеглими польській державі, де кожда з воюючих сторін проголосила відбудовування Польщі своєю справою, не вважали вірністю центральної держави і частіше протестували проти її політики. Між ними згадати треба про протест польських легіонів проти Брестського миру між центральними державами й Україною, звернений проти того, що Українці приїхали й північно-західні українські землі (Волинь, Холмщина, Підлясьє, Полісся), на які мала айти Польща. Часть польських легіонів під проводом команданта Галлера навіть збунтувалася проти австро-угорської армії і перешла на українську територію, звідки вона відступила до Франції. Там переорганізувалися в вершути в 1919 р. до Галичини, ріднаком польсько-українській війні в користь Польщі.

У випадком центральної держави Писудський вертає до Варшави і силою своєї авторитету спертний на віддаві собі легіонів, бере в свої руки найвищу владу в польській державі. На сьому становищі, як начальник польської держави і найвищий офіцер, командант польської армії, він остав до кінця 1922 р., коли після виборів до польського сейму й сьняту наступну конституційний вибір президента польської республіки.

Як голова держави Писудський покликв соціалістичний уряд, який перевів перші вибори до польського сейму. Однак сь вибори дали перевагу не-соціалістичним партіям до крайніх прав включно. Таким чином Писудський не мав морального підпертя в першій своїй справі радше на свій військовий авторитет.

Зараз з початку 1919 р. відбувся конфлікт між Писудським і париським Польським Національним Комітетом, який уже підчас світової війни заступав польську справу перед державами антанти і був ним визнаний, як фактичний уряд будучої польської держави. Конфлікт скінчився компромісом. Писудський був примушений поклинкатися одному з визначних членів париського Комітету, Падеревського, на президента міністрів і міністра закордонних справ.

Вирішивши війною, Писудський на становищі голови польської держави віддав перше всего війні за розширення й українськими східних границь польської держави в дусі традицій історичної Польщі.

Захляни границі дстали між як дар любови держав антанти, східні мусило собі самі здобути — мав він сказати до своїх приятелів.

Першим його воєнним ділом був похід на українську Галичину, як після укладу Австрійської організації, яку Західно-Українська Народня Республіка і проголосила свою службу з Українською Народньою Республікою. Як відомо, польський похід на українську Галичину почався в листопаді 1918 р. і скінчився в квітні 1919 р. коли українська армія була примушена уступити за Збруч.

Для характеристики становища Писудського підчас польського походу на українську Галичину треба зазначити отсей момент.

В перших місяцях, коли польська армія не була ще добре організована і українська армія мала над нею перевагу, польська дипломатія старалася довести до того, щоб Мірною Конференція заборолила Українцям воювати проти Польщі. В лютому 1919 р. приїхав до Львова антантська комісія під проводом французького генерала Бертелемі (т. зв. комісія Бертелемі), щоб вести переговори про перемир'я між польською й українською арміями, а вважати подієвими Українцями перемир'я в інтересі Польщі. В жовтні 1919 р. переговори про перемир'я велися в Парижі.

Власне в квітні Падеревський в Парижі обіцяв, що коли українська армія не буде наступати, то польська також не стане на своїх позиціях, та що Польща згодиться на таке перемир'я, яке признає відповідним Мірною Конференція. З сими відходами Падеревський в Парижі до Варшави.

Тимчасом Писудський, підготувавши себе потрібне до офізії, розпочав відомий Великий наступ. Коли Падеревський у своїй заявці про відновлення в Парижі, підписав буря. Як можна так вважати? Тоді Писудський заявив, що все те — дрібниця! В Парижі треба сказати, що се Українці розпочали наступ, а Польща тільки примушена боронитися. І справді через деякий час появилася в париських часописах відомість, що на запитання Мірної Конференції, чому Польща веде наступ в Галичці, Писудський відповів, що наступ почали Українці, а Польня веде тільки протиступує у своїй обороні.

Вачучи свою перевагу над українською армією, Польща не згодилася на перемир'я, передложивши Мірною Конференції в Парижі, тільки повеління наступу далі, аж завоювала цілу Галичину.

Так само в 1919 р. польська армія зайняла часті території Української Народньої Республіки (т. зв. північно-західні українські землі), а також часті земель білоруських і литовських в Вильно.

Для дальшого розширення й забезпечення східних границь Писудський з початком 1920 р. ринувся на війну проти Радянської Республіки. Очевидно, треба було чимсь прикрити цей непільський похід на свої польські землі. Писудський включав умову з Головним Отаманом Петлюрою як представником влад Української Народньої Республіки і польської війська йти на Україну як союзники Петлюри проти радянської республіки.

Писудський і Петлюра дійшли до Києва, потім їх війська мусили уступити і з Києва і з Вильно аж під Варшаву, потім вони мусили уступити радянській війсьці — аж в жовтні 1920 заключено перемир'я, а після в жовтні 1921 р. в київській радянській мир мир між Польщею й Радянською Республікою.

Польща своє обіцяла: на основі рижського миру дала великі простори українським і білоруським землям. Зокрема українські землі дала в таких розмірах, в яких відступали їх тільки також доміж Писудський і Петлюрою.

Останіми своїм, Польща зробила Петлюру і в російській договорі виразно обов'язалася визнати Українську Соціалістичну Республіку й підняти ніколи ніщою Української держави.

Колі в вересні 1920 р. вийшли до Варшави радянські війська, які вступили в Польщу, Польща почала новий похід на Вильно, в справу ввійшла Союз Націй і під його патронатом було заключено польсько-литовське перемир'я.

Примусивши уступити перед авторитетом Союзу Націй, Писудський порадив собі іншаке. Один з польських генералів,

супроти українського населення. Таким чином, за печатки такої української держави, яку передавав договір Писудського з Петлюрою, Польща з одного боку була би забезпечена від Москвинців; з другого, могла спокійно поводити українські землі в своїх границях, Ясна річ, що така українська держава була би просто ідеально вигідною для Польщі, — не те, що велика Україна, з якою мусила би помиритися в кінці Московщина і яка шмахає на її північній владі, а би давала владу українським землям під Польщу, б'є те, що теперішній Радянський Союз, який безперестанно загрожують Польщі. Тому можна допустити, що Писудський справді думав помігти Петлюрі.

Але коли показалося, що Польщі вигідніше зрадити Петлюру, вона се зробила.

А що до перемир'я теперішньої Польщі в федерацію національних держав, — то нехай говорять отсі факти.

Писудський, а потім Желіговський йшли походом на Вильно під гаслом автономії. Але потім схилювали в Вильні такий об'єкт, який сам зряв всякої окремості.

Про Волинь говорено, що Польща згодилася на це перемир'я, а потім Желіговський йшли походом на Вильно під гаслом автономії. Але потім схилювали в Вильні такий об'єкт, який сам зряв всякої окремості.

Про Волинь говорено, що Польща згодилася на це перемир'я, а потім Желіговський йшли походом на Вильно під гаслом автономії. Але потім схилювали в Вильні такий об'єкт, який сам зряв всякої окремості.

ПОЗІРІ! РОЧЕСТЕРЦІ І ОКОЛИЦІ! ПОЗІРІ!
ЗАХОДОМ УКР. ЦЕНТРАЛЬНОГО КОМІТЕТУ М. РОЧЕСТЕР
ПРИ СПІВСТАННІ УКР. ГРОМАДСЬКОГО ХОРУ

відбудеться

В 10-ТІ РОКОВИНИ СМЕРТІ ІВАНА ФРАНКА

СВЯТОЧНИЙ КОНЦЕРТ

В НЕДІЛЮ, ДНЯ 30-ГО МАЯ 1926 РОКУ

В ЦЕРКОВНІ ГАЛІ, 303 HUDSON AVE., РОЧЕСТЕР, N. Y.

Перед концертом виступить хор о. Турдзі відкритий Писудський, по шмахав і приїхав Мірною збудує до гай, де зачнесть Концерт.

Простягав від роцестерських Громадян приїхати часісно на не свято та своєю присутністю ашувати пам'яті, нашої Тейні Івана Франка.

1926-27

КОМІТЕТ.

